

Разбураць бар'еры магілёўскіх школьнікаў вучаць з дзяцінства

Людзям вельмі важна ведаць, каму канкрэтна яны дапамагаюць. Мы нават не чакалі, што зможам назбіраць на ноўтбук. Гэта ж амаль 1500 рублёў. Нашы дзеці са словамі «бацькі перадалі» прыносілі па 10–20 рублёў.

— Хлопчык, дарэчы, не з нашай мікразоны. Мы проста знайшлі яго на сайце Магілёўскага дзіцячага хоспіса. Там былі лісты хворых дзяцей з іх пажаданнямі. І мы выбралі яго, — удакладняе педагог-арганізатар **Жана ВОЛКАВА**. — Рома марыць вучыцца, быць нароўні з усімі. Магчыма, наша дапамога дасць яму шанц перамагчы хворобу. Калі маці даслала нам гэты фота, эмоцый было столькі, словамі не перадаць. Бачыце, як свеціцца яго твар, калі ён адкрывае падарунак.

Супрацоўніцтва з дзіцячым хоспісам пачалося летась. У школе аб'явілі акцыю «Мары здзяйснююцца» і пачалі збіраць грошы на веласіпед шасцігадоваму хлопчыку з Крычава. Пра яго суразмоўнікі раскажваюць, не хаваючы слёз.

— Мы завезлі яму гэты веласіпед наярэдадні Новага года, ён так радаваўся, паўтараў: «Дзед Мароз, ты сапраўды існуеш». А праз некалькі месяцаў яго не стала. Але мы спадзяёмся, што гэтая навагодняя радасць хоць на крышачку, але падоўжыла яго жыццё.

ДЗЯКУЙ, ЛІЗА

Кранальных гісторый тут шмат. Нават настаўнікаў уразіла, калі дзесяцікласніца Ліза Сцёпкіна перадала свой падарачны сертыфікат на 20 рублёў Дому дзіцяці. «Мы найлепшых акты-

вістаў узнагароджвалі сертыфікатамі, кожны мог на гэтыя грошы купіць сабе што пажадае. Але Ліза распарадзілася па-іншаму», — тлумачыць Жана Волкава.

— Вельмі захацелася падзяліцца радасцю з дзеткамі, — сціпла прызнаецца Ліза. — Мне бацькі могуць купіць тое, што я захачу, а вось ім не. Калі мы прыехалі з падарункамі ў Дом дзіцяці, нам так радаваліся, словамі не перадаць.

Ліза — валанцёр з вопытам. Яшчэ ў шостым класе ездзіла з таварышамі ў Дом дзіцяці і была вельмі ўражана, як рэагавалі малыя. «Яны цягнулі да нас свае ручкі, абдымалі нас, — згадвае яна. — Я перажыла такія пачуцці, што

Дашыны сяброўкі.

болей не магла заставацца ўбаку ад валанцёрскай справы. Ніхто мяне не прымушае гэтым займацца, раблю ўсё ад чыстага сэрца. І зараз атрымліваю ад гэтага поўнае задавальненне».

ГЭТА ТАК ПРОСТА

Дзевяцікласнік Мацвей Гураў — адзін з актывістаў валанцёрскага руху. Свой вольны час прысвячае грамадскім справам. Сёлета, напрыклад, разам з аднакласнікамі на восеньскім кірмашы дапамагаў пажылым данесці цяжкія сумкі з паклажай да дому. «Гэта ж так прыемна камусьці рабіць прыемнае», — сціпла паціскае ён плячыма. Ён неаднаразова ахвяраваў сваімі кішэннымі грашыма, прызнаецца, што магчымаць дарыць радасць іншым зацягвае.

— У нас, як толькі заканчваецца адна акцыя, адразу ж пачынаецца другая, — кажа Ірына Давыдава. — Дзеці прыходзяць і пытаюцца, а каму мы будзем далей дапамагаць? І мы ўжо як ланцужок: чым болей ахвотных дапамагчы, тым ён мацнейшы. У школе 1260 дзяцей, і, калі кожны здасць хоць 10 капеек, атрымаецца адчувальная дапамога. Мы ходзім па класах і раскажваем пра тых, каму патрэбна наша спагада. Нядаўна дзяцей здымала мясцовае тэлебачанне, і яны выказвалі вельмі дарослыя думкі. Пра сваё бачанне шчасця — гэта калі ніхто на свеце не хварэе, пра тое, што, калі яны будуць дапамагаць іншым, ім таксама ў цяжкую хвіліну дапамогуць. Мы вельмі ганарымся, што змаглі выхаваць у іх такія пачуцці.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

МЕРКАВАННЕ

Аляксандра ЧЫЧЫКАВА, «Міс свету на калясцы — 2017»:

— Я перасоўваюся на машыне, таму ацаніць даступнасць грамадскага транспарту не змагу. Што да ўстаноў, як правіла, я выбіраю правяраныя месцы. А калі іду ў новае, то тэлефаную туды і пытаюся, ці даступна ў іх. Сутыкаешся з неабходнасцю яшчэ растлумачыць, што канкрэтна маеш на ўвазе. Ад няведання ўладальнікі ўстаноў часам не ўсё прадугледжваюць да канца. Напрыклад, пандус на ўваходзе ў будынак ёсць, адчыняеш дзверы — а далей прыступкі.

Не скажу, што ў Мінску на 100 працэнтаў безбар'ернае асяроддзе. Вядома, работа вядзецца — ініцыятыва ідзе як ад саміх устаноў, так і ад грамадзян, якія бачаць недахопы і звяртаюцца, каб гэта змянілі. У параўнанні з тым, што было пяць гадоў таму, мы падняліся на новы ўзровень. І мяне радуе, што цяпер з'явілася разуменне — гэта патрэбна не толькі людзям, якія перасоўваюцца на інвалідных калясках, але і гараджанам пажылога ўзросту, бацькам з дзіцячымі каляскамі.

Калі казаць пра недахопы, то ў нас часта камусьці забываюць рабіць нізкімі бардзюры. Нават учора сутыкнулася з такой праблемай: у банк трапіць магу, але пад'ехаць да яго з-за высокіх бардзюраў — не.

Сітуацыя з даступнасцю кавярняў у цэнтры горада — 50 на 50. Сучасныя гандлёвыя цэнтры будуецца па ўсіх стандартах, там зручна. З туалетамі, праўда, бывае праблема. Або іх замыкаюць, і трэба шукаць чалавека, у якога ёсць ключ, або на дзвярэх не робяць замкі, і ты не можаш там зачыніцца. Адміністрацыя гандлёвых цэнтраў тлумачыць, што гэта для бяспекі: раптам з чалавекам штосьці здарыцца? Але гэта дзіўна.

Цудоўна разумею, што стварыць безбар'ернае асяроддзе — работа не аднаго дня. Ёсць будынкі са старым архітэктурным праектам, дзе не заўсёды так лёгка ўсталяваць той жа ліфт ці пад'ёмнік. Але хачу звярнуць увагу, што ўладальнікі ўстаноў ідуць насустрач. Напрыклад, цяпер я наведваю курсы англійскай мовы і, як толькі я звярнулася туды з просьбай зрабіць пандус, без праблем да пачатку заняткаў усё было падрыхтавана.

НАВІНЫ ДЛЯ НЕВІДУШЧЫХ

У нашай краіне ў хуткім часе людзям з інваліднасцю па зроку стануць даступнымі электронныя версіі друкаваных сродкаў масавай інфармацыі і тэлебачання.

У найбліжэйшы час невідушчым людзям плануецца бясплатна раздаць мультымедычныя прайгравальнікі (плэеры) Webbox 3 — універсальны і просты ў выкарыстанні інструмент для атрымання разнапланавай інфармацыі.

— Сярод невідушчых ёсць група прасунутых людзей, якія маюць доступ да навінавых і інфармацыйных рэсурсаў з дапамогай камп'ютараў і смартфонаў. Але такіх, напэўна, працэнтаў 20, — адзначыў на семінары «Штодзённы незалежны безбар'ерны доступ да інфармацыі для невідушчых у Беларусі» **намеснік старшыні Цэнтральнага праўлення Беларускага таварыства інвалідаў па зроку Міхаіл АНТОНЕНКА**. — А 80 % людзей, у асноўным сярэдняга і сталага веку, як правіла, не валодаюць неабходнымі для гэтага навыкамі. З аднаго боку, мы кажам пра тое, што чалавек павінен пастаянна ўдасканалівацца і набыць неабходныя ўменні, тым больш што дзяржава забяспечвае невідушчых людзей смартфонамі, за якія яны плацяць толькі 20 % ад іх кошту. А з другога боку, мы разумеем, што ў кожнага павінен быць выбар, чым карыстацца: нейкай прасунутай праграмай або проста націснуць на кнопку і таксама атрымаць доступ да інфармацыі.

У мультымедычнага плэера Webbox 3 мінімум налад для карыстальніка. Ён абсталяваны маўленчай функцыяй: гэта значыць усё, што ў звычайных прыладах пішацца на экране, тут прагаворваецца ўголос. Ім можна карыстацца, слухаючы яго і дакранаючыся. «Тут вельмі простае кіраванне — усяго пяць кнопак, — кажа **трэнер праекта Аляксандр ЕЎДАКІМАЎ**. — Плэер можа прайграваць аўдыяфайлы і гукавую дарожку відэафільмаў, маецца магчымаць работы анлайн і г. д.

Наогул, дадзены інструмент дазволіць невідушчым слухаць трансляцыю тэлевізійных каналаў і радыёстанцый, аўдыякніжкі і навіны з мясцовых газет, інфармацыю з інтэрнэту і з флэшак, нават весці перапіску. Першая партыя мультымедычных плэераў ужо перададзена людзям з інваліднасцю па зроку не толькі ў Мінску, але і ў іншых рэгіёнах краіны. Яны прайшлі неабходную падрыхтоўку і цяпер самі будуць выступаць у якасці трэнераў — навука карыстацца плэерам.

Святлана БУСЬКО.

ВОПЫТ

І ЛІФТ... У ШКОЛЕ НА ТРЭЦІ ПАВЕРХ

У Наваполацку ў апошнія некалькі гадоў вельмі многае зроблена, каб для людзей з абмежаванымі магчымасцямі было як мага меней бар'ераў. Тут паспяхова рэалізуецца праект «Наваполацк — ад інклюзіўнай школы да інклюзіўнага горада».

Праект, які разлічаны на тры гады, стартаваў у лістападзе 2016-га і скончыцца сёлета. Дарэчы, ён стаў вельмі цікавым вопытам не толькі для Віцебшчыны, але і, бадай, для ўсёй краіны.

Паводле слоў **старшыні Наваполацкага гарадскога выканаўчага камітэта Дзмітрыя ДЗЯМІДАВА**, праект «Наваполацк — ад інклюзіўнай школы да інклюзіўнага горада» дазволіць стварыць умовы, неабходныя для актыўнага ўключэння дзяцей і моладзі з абмежаванымі магчымасцямі ў адукацыйны працэс, раскрыцця іх творчага патэнцыялу, а таксама сфарміраваць інклюзіўную прастору па ўсім горадзе.

У прыватнасці, летась у палацы дзяцей і моладзі зрабілі безбар'ернае асяроддзе і адапталі памяшканні для заняткаў людзей з абмежаванымі магчымасцямі. А ў СШ № 8 з'явіўся ліфт. У іншых школах яго няма.

Тут займаюцца каля дзесяці вучняў, якім ліфт патрэбны. А ўсяго — больш за 370. Дарэчы, школа была адной з пляцовак рэспубліканскага эксперыментальнага праекта «Апрабацыя мадэлі інклюзіўнай адукацыі ва ўстановах адукацыі». Там ладзіцца шмат тэматычных мерапрыемстваў. У прыватнасці, мінулай восенню праводзілі семінары для бацькоў на інклюзіўныя тэмы. Дарослыя выказалі думкі наконт таго, што трэба зрабіць, каб не было бар'ераў не толькі ў доступе да ведаў, але і пры наведванні іншых грамадскіх аб'ектаў. Абмеркавалі, як змяніць погляды і стаўленне гараджан да тых, у каго інваліднасць...

У рэалізацыі праекта «Наваполацк — ад інклюзіўнай школы да інклюзіўнага горада» актыўны ўдзел бяруць члены гарадскога парламента дзяцей і навучэнскай моладзі. Юныя гараджане не толькі ўдзельнічаюць у семінарах, сустрэчах, творчых акцыях, але і ўносяць свае прапановы. І гэта таксама спрыяе «сціранню» бар'ераў паміж звычайнымі дзецьмі і іх аднагодкамі, якія маюць праблемы са здароўем.

А «Даведнік па горадзе Наваполацк для асоб з абмежаванымі магчымасцямі» можна назваць унікальнай «зялёнай карткай». З ім можна пазнаёміцца на сайце гарвыканкама.

Як адзначыў кіраўнік мясцовай выканаўчай улады, дапаможнік стварылі для таго, каб усе зацікаўленыя асобы

валодаці поўнай і актуальнай інфармацыяй аб наяўнасці даступнага асяроддзя і бесперашкоднага доступу да аб'ектаў і паслуг у прыватнасці сферах жыццядзейнасці.

У 2016 годзе, калі дапаможнік з'явіўся, на ім былі адзначаны каля 150 аб'ектаў сфер: адукацыі, аховы здароўя, культуры, грамадскага харчавання, сацыяльнай абароны, жыллёва-камунальнай гаспадаркі, гандлю. Плюс згадваюцца банкаўскія і аптэчныя ўстановы, аддзяленні сувязі і мноства іншых аб'ектаў сацыяльнай і іншай інфраструктуры горада. Неабходныя змены і дапаўненні ўносяцца ўвесь час.

Адзін з партнёраў праекта — «Беларускі саюз транспартнікаў» распрацаваў для Наваполацка канцэпцыю гарадской мабільнасці. І работа грамадскага транспарту арганізавана з улікам патрэб людзей з абмежаванымі магчымасцямі. На многіх прыпынках з'явіўся расклад руху аўтобусаў з указаннем працы маршрута № 16, адкрытага спецыяльна для абслугоўвання людзей з абмежаванымі магчымасцямі. На сайце гарвыканкама ў раздзеле «Расклад руху транспарту» можна даведацца аб руху нізкападкавага аўтобусаў па самых папулярных маршрутах.

Паступова каля пешаходных пераходаў паніжаюць узровень бардзюраў, каб не было перападаў вышыні. Гэта зручна, дарэчы, і для бацькоў з каляскамі, і для веласіпедыстаў.

А ў гатэлі «Нафтан» гасцінічнага комплексу «Наваполацк» цяпер усе лесвіцы і прыступкі з пандусамі. Да таго ж ёсць нумар для камфортнага пражывання ў ім людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

Кнопак выкліку, каб людзям з інваліднасцю дапамаглі ўвайсці ў розныя аб'екты грамадскага прызначэння, усё больш. Напрыклад, каля ўваходу ў аддзяленне сувязі № 7.

Аляксандр ПУКШАНКА.

Кнопка выкліку каля пошты.